

enkelt Kommune, som har optaget Laan til Afholdelse af sine Driftsudgifter, men til Gengæld er der andre Kommuner, som i Løbet af disse 10 Aar har oparbejdet Overskud, saaledes at naar man tager Kommunerne som Helhed, kan man sige, at de ikke har laant Penge, som de har spist op. Det er rigtigt, at vi har været nødt til i Krigsaarene at optage Kassekreditlaan og midlertidige Laan, som, naar de figurerer paa vore Regnskaber, godt kunde tyde paa, at vor Stilling ikke er saa god, som jeg har søgt at fremstille den; saa godt som enhver Kommune har maattet optage betydelige Beløb paa Kassekredit for at faa sin Virksomhed til at løbe rundt. Men dette er ikke paa Grund af store kommunale Udgifter, det er foranlediget af det, som jeg saa ofte har paatalt, og som jeg ogsaa har nævnt i Aften: at Kommunerne skal staa i store Forskud til Staten. Den højtærede Finansminister bestred ikke Rigtigheden af, hvad jeg udtalte forleden Dag, at Kommunerne tilsammen har ca. 100 Mill. Kr. til gode hos Staten; hvis Staten kunde tilbagebetale os disse 100 Mill. Kr., tør jeg garantere, at Kassekreditterne og de midlertidige Laan vilde forsvinde fra Købstædernes Regnskab, thi disse Penge bruges udelukkende til Udlæg for Staten, men dels Loven, dels den lange Tid, der gaar med Afregning fra Staten, kræver, at vi har Penge til Udlæg, til Alderdomsunderstøttelser og lignende, altsaa Udlæg for Staten, Udlæg, som Staten alene er Skyld i. Naar Forholdet er saaledes, synes jeg ikke, man maa gaa alt for strengt i Rette med os, fordi vi har optaget disse Laan; man kunde handle retfærdigere og rimeligere ved at lade Staten optage et Laan paa 100 Mill. Kr. og saa betale os vore Udgifter, efterhaanden som vi afholder dem.

Den højtærede Indenrigsminister nævnte i denne Forbindelse nogle enkelte Kommuner, deriblandt en Kommune paa Lolland, det vil sige, han nævnte den ikke ved Navn, hvad han godt kunde have gjort, thi det er kedeligt, naar der kan ske Misforstaaelser paa dette Omraade. Den By, Ministeren sigtede til, er Rødby, men denne By kan ikke tages som Norm hverken for Købstæderne i Almindelighed eller for nogle Købstæder, thi Forholdene i Rødby

er ganske enestaaende, der findes ikke Mage dertil nogetsteds i Landet. Rødby blev under Krigen grebet af den Opfattelse, at det skulde være muligt at gøre Byen til et nyt Esbjerg, det vil sige et Esbjerg i større Format. Man anlagde Havn derefter, man inddæmmede Arealer, man anlagde Gader, og man ofrede store Penge paa disse Foretagender. Derfor er den nuværende Regering ikke helt uden Ansvar; Projekterne er udarbejdet, før den nuværende Regering kom til Magten, men jeg skulde tage meget fejl, om det ikke er den nuværende Regering, der først har laant Penge dertil og rakt Haand til, at disse Arbejder kunde fremmes — i hvert Fald paastaas noget saadant —, og jeg skulde tro, at man inden ret længe kommer til at gøre det næste Skridt, det Skridt, som den nuværende Regering har indledet, nemlig at skaffe endnu flere Penge til Fortsættelse af de paabegyndte Arbejder. Naar man har sagt A, er det vistnok ganske nødvendigt, at man ogsaa siger B, hvor ulykkeligt det end kan være. Men derfra, at Regeringen selv har medvirket til, at disse Arbejder blev paabegyndt, eller i hvert Fald at de er blevet fortsat saa langt frem, som de er, og til at skyde samtlige Købstæder Rødby i Skoene, er der dog et Spring. Foreløbig viser jeg Sagen tilbage til Regeringen, ikke den nuværende Indenrigsminister, thi han var ikke Minister, den Gaug dette blev foretaget, og for øvrigt har den for ikke saa længe siden afdøde Indenrigsminister Berg sagt til mig, at han var ret uvidende om, hvad Staten havde ydet til disse Foretagender. Jeg vil gerne slutte disse Bemærkninger angaaende Købstædernes Forhold med at sige, at jeg har ikke villet sige, og tror heller ikke, at jeg har sagt, at Kommunerne Stilling er ovenud god. Ligesom Staten og Amterne og for øvrigt hele det private Erhverv har store Vanskeligheder at kæmpe med, saaledes maa de danske Købstadkommuner være meget forsigtige med deres Dispositioner i Fremtiden, hvad jeg mener at have gentaget adskillige Gange, men fordi vi er i den Stilling, som er almindelig i Verden, at vi skal vise Forsigtighed, behøver Ministeriets Embedsmænd ikke at gøre os vore Vanskeligheder større, end de er, ved at fremstille det,